

SAK NR 10965373 872/15-123

ETTERFORSKING AV NORDLAND POLITIDISTRIKT (TIDLIGERE MIDTRE HÅLOGALAND POLITIDISTRIKT) - BILFORFØLGELSE DER A KJØRTE UT I SJØEN VED SUNDKLAKKBRUA I VÅGAN KOMMUNE 4. DESEMBER 2015

Anmeldelsen

Spesialenheten for politisaker ble fredag 4. desember 2015 kl. 17:57 varslet av Midtre Hålogaland politidistrikt om at A tidligere samme dag hadde blitt forsøkt stanset av politiet på grunn av mistanke om kjøring i beruset tilstand. A stanset ikke for politiet, og politiet kjørte etter ham. Under bilforfølgelsen kjørte A i sjøen fra en dypvannskai ved Sundklakken bru i Vågan kommune. Det lyktes dykkere å få ham ut av bilen etter en time. A var død da han ble bragt i land.

Spesialenhetens etterforskning

Spesialenheten iverksatte umiddelbart etterforskning i medhold av påtaleinstruksen § 34-6 annet ledd.

Følgende tjenestepersoner er avhørt med status som mistenkt:

- Politibetjent 1 B, fører av uniformert tjenestebil [REDACTED]
- Politibetjent 3 C, sidemann i uniformert tjenestebil [REDACTED] og patruljens eldstemann.

Spesialenheten har avhørt følgende vitner:

- D, som er dykker i Redningsselskapet og den som tok A opp av sjøen.
- E, skipper i Redningsselskapet og skipssjef på RS [REDACTED], da A ble tatt opp av sjøen.

Spesialenheten har også gjennomført samtale med avdødes foreldre X og Y.

Statens Vegvesen har etter anmodning fra Spesialenheten undersøkt bilen som A kjørte; en Range Rover personbil med kjennemerke [REDACTED].

A er obdusert og obdusenten har avgitt erklæring om likskue og likåpning som den Rettsmedisinske kommisjon har gjennomgått uten å finne vesentlige mangler.

Fra Midtre Hålogaland politidistrikt har Spesialenheten innhentet nedtegnelser i politiets operative register med tilhørende lydlogg.

Nærmere om saken

X og Y har til Spesialenheten opplyst at de aldri hadde opplevd at A hadde brukt alkohol eller andre rusmidler. Den 4. desember 2015 fant Y sin sønn A i et gammelt ungdomshus som tilhørte familien. A hadde tatt 14 tabletter Selo-zokk (medikament som setter ned puls og blodtrykk) sammen med alkohol og bar tydelig preg av dette. Foreldrene prøvde å hjelpe ham, men på et tidspunkt klarte A å sette seg i bilen og han kjørte fra stedet. X og Y varslet politiet med en gang.

Nedtegninger i politiets operative register viser at politiet 4. desember 2015 kl. 15:49 mottok melding om at A kjørte bil i ruspåvirket tilstand mot Svolvær. Kl. 16:57 er det i politiets operative register nedtegnet at en patrulje lå bak bilen til A, og kl. 17:00 er det nedtegnet at bilen hadde kjørt i sjøen. Kl. 17:59 er det nedtegnet at en person var funnet i bilen.

Politibetjentene B og C har til Spesialenheten forklart at patruljen møtte A i bil på E10 ved Limstrand krysset i retning mot Svolvær. Patruljen snudde og fulgte etter bilen. Distansen fra der patruljen møtte bilen med A til stedet der A kjørte i sjøen, er i underkant 10 km. Da de kom så nær bilen at de kunne lese bilens registreringsnummer, satte de på blålysene og blinket med fjernlysene for å få A til å stanse. Det var mørkt og oppholdsvær. Han stanset ikke, og de varslet over sambandet at bilen ikke ville stanse for kontroll. Patruljen fulgte etter bilen og holdt nødvendig avstand slik at det ikke ville være problem å stanse dersom A skulle bråbremse.

A kjørte i perioder vinglete og hadde varierende fart. På det meste kjørte bilen i 100 km/t i 80 km/t sone. I perioder var det motgående trafikk. Ved krysset Sundklakkbrua tok A av E10 og kjørte inn på Fv. 815. Etter noen hundre meter svingte bilen ned på et område etter først å ha kjørt over en kjetting som var trukket over vegen som sperring for å hindre trafikk ned området. A kjørte ut på noe som liknet en rampe ned mot havet, og stanset. Patruljen kjørte inn bak bilen ca. 1-2 meter slik at han ikke kunne kjøre tilbake. B har forklart at han ikke var klar over at det var en platting der før han stanset. Det var veldig mørk og "kullsvart" rundt dem. Han la ikke merke til havet med en gang. Da politibetjentene B og C var på veg ut av tjenestebilen ga A gass og bilen han satt i akselererte og kjørte i havet. Politibetjent C meldte fra over sambandet med en gang.

Politibetjent B har forklart at han begynte å rive av seg klærne, men etter å ha "hentet seg inn" forsto han at han ikke kunne hoppe etter bilen. Det var helt mørkt, kaldt og det var høyt fra vannflaten og opp til kaia. Det var ingen steder å komme seg opp. De måtte ha svømt ca. 40-50 meter for å komme seg opp av vannet. De konfererte med operasjonsleder om dette, og det ble vurdert som uforsvarlig for tjenestemennene å hoppe ut i vannet for å forsøke å redde A. Politibetjent C har forklart at han ikke er i tvil om at det var en villet handling fra As side å kjøre i havet, og at de ikke kunne ha forhindret dette på noen måte.

D og E har forklart at bilen med A ble funnet på 10-12 meters dyp. D og E har opplyst at det ville ha vært uforsvarlig av tjenestemennene å hoppe ut i vannet for å forsøke og redde A, samtidig som et forsøk ikke ville ha lyktes på grunn av dypet bilen lå på.

Spesialenheten har gjennomgått lydlogg fra samtalen mellom patruljen og operasjonssentralen under tjenesteoppdraget. Fra gjennomgangen av lydloggen hitsettes:

Kl. 16:48: S30 melder at bilen ikke vil stanse, den er på tur ut i grøfta og har vært over i motsatt kjørebane flere ganger. På operasjonssentralens spørsmål om det gikk fort, svarte patruljen "ja, faktisk innimellom, men ikke veldig fort. Operasjonssentralen ba om at patruljen forsøkte lyd og lys, og at patruljen måtte vurdere tvungen stans hvis kjøringen var svært trafikkfarlig.

Kl. 16:52: Patruljen meldte om at bilen hadde kjørt inn i Valbergveien.

Kl. 16:53: Operasjonssentralen opplyste at det var vesentlig mindre trafikk på denne veien slik at trafikkfaren ikke var like stor, men at patruljen fortløpende måtte vurdere om de skulle

tvinge bilen ut i grøften ut fra kjøreadfærd og trafikk. Patruljen meldte at bilen hadde kjørt ned en grusvei og over en kjetting. "Han kjører ut i havet - han kjører ut i havet!" Operasjonssentralen opplyste at de ville sende ambulanse og ba patruljen om å se om de klarte å få vedkommende ut.

Kl. 16:55: Patruljen meldte om at bilen hadde kjørt i havet, at det var veldig kaldt og at det ikke var tegn til liv. Bilen hadde sunket og det var dypt. De ba om at redningsskøyte med dykkere ble rekvirert. Operasjonssentralen meldte at tjenestemennene ikke skulle risikere noe. De ville rekvirere dykkere og redningsskøyte. Ambulanse var varslet.

Kl. 16:59: S30 ringte til operasjonssentralen og opplyste: "Han kjørte som sagt ned en grusvei det hang kjetting foran veien her før man kommer ned til grusplassen. Bilen kjørte rett gjennom så vi tenkte at han her hadde ingen intensjon om å stoppe. Det skjønte vi veldig fort. Så kom vi ned hit på grusplassen så kjørte han helt nederst på plassen ned mot vannkanten her. Han stansa først og vi er på tur ut av bilen – til å springe ut av bilen begge to – gjort oss klar. Så ser vi bare bremselysene går av igjen. Så kjører han, han fortsetter, gir gass. Han kjører rett ut, rett ut i havet. Vi vurderer begge å hoppe uti. - først. Han begynner å kle av seg. Han spurte: Skal jeg hoppe uti? Vi ser på stedet. Det er ikke mulig å komme seg opp. Det er svære kantsteiner langs kaikanten. Det er en gammel råttentrekai. Vi har lyst rundt. Der er ikke mulig å komme seg opp her."

Operasjonsleder svarte: "Vi hopper ikke uti". Han var enig i vurderingen om ikke å hoppe ut i vannet, da det kunne bli flere som måtte berges.

Kl. 17:09: Patruljen meldte at de flere ganger har lyst i vannet, men at det er mørkt og at de ikke kan se noe.

Kl. 17:52 meldte patruljen at en person var tatt opp av vannet og at han var død. Den omkomne var funnet inne i bilen.

A ble bekreftet død av lege kl. 18:15.

Det er i rettsmedisinsk undersøkelse (foreløpig rapport) datert 7. desember 2015 gitt foreløpig konklusjon om at dødsårsaken var antatt å være drukning. I erklæring om likskue og likåpning 18. januar 2016 er denne konklusjonen opprettholdt. I As blod ble det påvist 0,9 promille etanol og legemiddel som brukes mot høyt blodtrykk og hjerterytmeforstyrrelser.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1. Videre skal Spesialenheten iverksette ulykkesetterforskning dersom noen dør eller blir alvorlig skadet som følge av politiets tjenesteutøvelse, eller noen dør eller blir alvorlig skadet mens de er tatt hånd om av politiet eller påtalemyndigheten, jf. straffeprosessloven § 67 åttende ledd, jf. påtaleinstruksen § 34-6 annet ledd.

Saken er vurdert i forhold til vegtrafikkloven § 31, jf. § 3 og straffeloven § 172 om grovt uaktsomt tjenestefeil.

I følge vegtrafikkloven § 11, jf. trafikkreglene § 2 nr. 4 bokstav a og b, kan utrykningskjøretøy og politikjøretøy i tjeneste fravike de nærmere angitte bestemmelsene i

vegtrafikkloven og trafikkreglene dersom det er nødvendig. Videre følger det av instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy av 1. mai 2009, pkt. 3.2 at bilforfølgelse kun skal skje når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Videre er det i pkt. 3.2. presisert at forfølgelse hele tiden må veies opp mot den trafikkfare man utsetter seg selv og andre for. I følge instruksenes pkt. 3.3 skal forfølgelsen straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøyet kan i stedet følges på avstand for å observere hvor kjøretøyet tar veien.

Utrykningskjøring bør varsles med blinkende blått lys, med mindre strengt tjenstlige hensyn tilsier at varsling unnlates, jf. pkt. 4.1. Forfølgelse som innebærer utrykningskjøring iverksettes av fører av politiets kjøretøy og varsles til operasjonssentralen snarest mulig, jf. pkt. 5.1. Avbrytelse av utrykningskjøring/forfølgelse kan beordres av operasjonsleder, utpekt leder eller overordnet i patruljen, jf. pkt. 5.2. Fører av politiets kjøretøy er alltid ansvarlig for at forfølgelsen gjennomføres på en forsvarlig måte. Fører må fortløpende vurdere om forfølgelsen skal avbrytes, jf. instruksenes pkt. 5.3.

Det fremgår at A førte en bil i påvirket tilstand og at det ble gjort flere forsøk på å stanse ham ved bruk av lyssignaler. Det ble vurdert som nødvendig å stanse A på grunn av hans kjøreadfærd. Patruljen var i løpende kontakt med operasjonssentralen.

Det fremstår for Spesialenheten som at A bevisst kjørte ut i havet. Det vises her til tjenestemennenes forklaring og deres umiddelbare underretning om hendelsen til operasjonssentralen. Spesialenheten finner ikke bevismessige holdepunkter for at tjenstepersonene ved sin kjøreadfærd presset A til å kjøre i havet, eller at de på annet vis har opptrådt på slik måte at det kan lede til straffansvar. Det er videre ikke fremkommet opplysninger som tilsier at det fra politiets side er handlet straffbart i forbindelse med redningen av A.

Vedtak

Saken henlegges for B og C i forhold til straffelovens § 172 og vegtrafikkloven § 3, jf § 31 som intet straffbart forhold anses bevist.

X og Y, B og C underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes politimesteren i Nordland politidistrikt ved tidligere Midtre Hålogaland politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 1. juni 2016